

Zápis z jednání valné hromady a představenstva EurEau v Bělehradě ve dnech 23.–24. 5. 2024

Valnou hromadu zahájil prezentací o srbském vodohospodářském oboru Dalibor Joknič, zástupce srbské asociace CCIS. V zemi působí více jak 180 vodárenských společností, ale mimo to existuje řada malých či lokálních zdrojů, které nejsou v národním systému evidovány. Zmínil problém nízké napojenosti obyvatel na veřejnou kanalizaci, která dosahuje pouze 60 %, i problém narůstání ztrát ve vodovodní síti (voda nefakturovaná představuje cca 45 % z vody vyrobené). Trend zvyšujících se ztrát se zatím nedaří zastavit, a to zejména z důvodu dlouhodobého podfinancování oboru. Důvodem jsou extrémně nízké tarify (v průměru 20 Kč/m³), které nepokrývají v řadě kalkulací ani základní provozní náklady. Pro obor je problematická i fragmentace regulace mezi ministerstvo zemědělství, životního prostředí a ministerstvo infrastruktury a dopravy. Mezi další problémy zmínil i vysoký podíl azbestu ve vodovodní síti, kdy se nedaří z důvodu nedostatku financí tento materiál dlouhodobě nahrazovat např. plastovým materiálem.

Generální sekretář Oliver Loebel v návazném bloku představil nového člena představenstva a zástupce švýcarské asociace Mauro Sua, který zároveň působí jako předseda švýcarské asociace SWGW. Dalším „nováčkem“ představenstva se stal Henrik Wingfors, zastupující švédskou asociaci Svenks Vatten. Nově přijatá vodárenská asociace SAMORKA z Islandu zatím neposlala nominaci svého zástupce. Následovalo i velké poděkování všech členů představenstva Vladimírovi Jakubovi, zástupci slovenské asociace AVS, který ve své funkci člena představenstva končí k aktuálnímu dni a v EurEau pracoval 18 let.

Návazně byl schválen zápis z poslední valné hromady EurEau a byly zkontrolovány úkoly pro sekretariát. Oliver Loebel informoval o přípravě samostatné akce pro rok 2025 – bude jí oslava 50 let EurEau v Bruselu mezi dny 22–23/5/2025. Informoval také o přípravě kongresu EurEau na rok 2026, kdy zatím nebylo rozhodnuto na úrovni ExCom o tom, zda bude opravdu realizováno.

Program pokračoval diskuzí nad spojeným materiálem Strategie EurEau a změnou členských příspěvků. Tyto dvě oblasti jsou propojené tím, že pro navýšení počtu legislativních pracovníků EurEau (doposud 2 osoby) celkem na 3 pracovníky je zapotřebí dostatečných finančních zdrojů, a to i přes přebytkové hospodaření v roce 2023. Diskuze byla velmi dlouhá, nicméně výsledkem byla dohoda o jednorázovém zvýšení příspěvků v roce 2025 (pro SOVAK ČR ve finálním výsledku pouze o 0,75 %).

V rámci připomínek k předložené strategii bylo požádáno ze strany zástupců jednotlivých členských organizací zejména o více konkrétní cíle v oblasti nutné a bezpodmínečné komunikace se zemědělskými asociacemi na úrovni EU. Dále bude integrován požadavek na jasnou podporu současné praxe nakládání s čistírenskými kaly, kdy není možné akceptovat snahy o plošné omezení jejich aplikace pouze na základě předběžné opatrnosti. Ze strany SOVAK ČR byl uplatněn požadavek na to, aby strategie jasně podpořila cíl nastavení cen pro vodné a stočné tak, aby pokrývaly jak provozní náklady, tak i obnovu a rozvoj infrastruktury s možností kompenzace cen případným využitím daňové a dotační podpory a zdrojů ze soukromé sféry. Návazně byla Strategie schválena.

V dalším bodě zástupce belgické asociace Balgaqua a zároveň pokladník EurEau Allain Gillis zrekapituloval hospodaření EurEau za rok 2023, které skončilo přebytkem ve výši téměř 20 tis. €. Potvrdil také, že výsledek byl auditován bez jakéhokoliv nálezu. Návazně byla účetní závěrka i rozdělení

zisku na pokrytí ztrát z minulých let schváleno. Z pohledu zdrojů bylo schváleno i prodloužení o 1 rok mimořádného a bezplatného členství ukrajinské asociace.

V části, věnující se aktivitám sekretariátu EurEau, generální sekretář Oliver Loebel zrekapituloval aktuální stav a předpovědi složení nového Evropského parlamentu. Podle průzkumů je zřejmé, že dochází k úbytku podpory na levém spektru a nárůstu podpory pravicových stran. Tento předpokládaný tlak je již reflektován v pozici Evropské komise, která se odklání od původního velkého tlaku na zvýšení ochrany životního prostředí a zamezení klimatickým změnám a důraz naopak Evropská komise nyní klade na tři základní okruhy: obranu, migraci a konkurenceschopnost. Tento trend demonstrují příklady jako zastavení revize nařízení REACH či dohoda o snížení požadavků na zemědělský sektor v rámci Společné zemědělské politiky. Revize směrnice 271/91/EHS nicméně již doběhla a vzhledem k procedurálnímu průběhu je jisté její schválení i v novém složení Evropského parlamentu v říjnu letošního roku. Uvedena byla i spolupráce EurEau při schvalování omezení využívání amalgámu (od roku 2025) a související komunikaci či další práce na regulaci mikroplastů, kdy se vlastní opatření pro snižování vnosu zatím dotýká zejména výroby plastových granulátů.

Caroline Greene informovala o velkém zájmu o Manifesto EurEau (zvláště nyní před volbami do Evropského parlamentu), které je k dispozici na stránkách www.eureau.org. EurEau pokračuje v organizaci webinářů, které se v následujícím období zaměřují na vzdělávání, recyklaci vody, vzdělávání. Diskuze se věnovala i využívání sociálních sítí, kde řada evropských asociací již odstoupila od využívání sítě X a naopak důraz je nyní kladen na LinkedIn. S nastupující mladou generací v Evropském parlamentu ale evidujeme i to, že důraz bude kladen i na Instagram, kde je EurEau také přítomen. Potvrzen byl i termín 22–23/5/2025 pro organizaci oslav 50 let EurEau v Bruselu a vlastní průběh organizace oslav, které se budou konat v úplné blízkosti sídla Evropské komise. Ohromným úspěchem je i téměř 40 tis. stažení dokumentu EurEau Water in figures.

Susanne Vansgård z dánské asociace informovala o již probíhající přípravě agendy v oblasti životního prostředí Evropské komise, kdy je připravována agenda pro předsedající zemi Maďarsko (od 7/2024) a následně Polsko a Dánsko.

Riina Liikanen, předsedkyně komise EU1 informovala o sběru údajů v komisi o implementaci novelizované směrnice o pitných vodách v jednotlivých členských zemích. Zaměřila se poté na BPA (bisfenol A), u kterého komise EU1 zpracovává dokument k přítomnosti, monitoringu a odstraňování této látky z pitných vod. Obdobně je průběžně aktualizován dokument k PFAS a aktuální situaci v členských státech. Riina dále upozornila na probíhající hodnocení EFSA (Evropský úřad pro bezpečnost potravin) relevantnosti metabolitů pesticidů. Výstup je očekáván ještě v letošním roce a toto hodnocení může významně ovlivnit klasifikaci a vykazování shody s požadavky na regulaci kvality pitné vody. Negativně zhodnotila zdržení ve vydání Water Resilience Initiative, která v řadě oblastí umožní přípravu na důsledky klimatických změn na vodohospodářský sektor.

Člen kanceláře Sébastien Mouret informoval o jednání s Evropskou komisí nad tématem ztrát z vodovodní sítě, kdy členské státy musí díky revidované směrnici o pitné vodě do konce roku 2025 představit národní cíle v této oblasti. Absolutní většina zástupců členských států během otevřeného jednání Evropské komise k tématu podpořila poziční dokument EurEau, který trvá na využívání přesných a dostupných dat – tedy měrných úniků z vodovodní sítě či % nefakturované vody namísto ukazatele ILI (Infrastructure Leakage Index). Dohody zatím nebylo dosaženo.

V další části byl prostor věnován PFAS a Akčnímu plánu EurEau k PFAS (existujícímu již od roku 2022), jehož aktualizace byla návazně schválena. Řada z dílčích úkolů byla již splněna (vydáno stanovisko EurEau k PFAS či příručka k dopadům PFAS, organizace semináře). V návazné diskuzi Hans de Groene z nizozemské asociace informoval o tom, že v minulém roce se stalo pravomocné rozhodnutí soudu o stanovení odpovědnosti DuPont za znečištění životního prostředí PFAS v lokalitě Dordrecht. Aktuálně byla podána hromadná žaloba 11 environmentálně orientovaných organizací na stát právě za nečinnost v této oblasti s tím, že v srpnu bude první soudní jednání v Haagu. Obdobně tomu vznikla hromadná žaloba zákaznických asociací na italské chemické závody, vyrábějící PFAS – zde se na soudní projednání zatím čeká. Zástupci dalších členských asociací potvrdili, že obdobná situace je také zde (jmenovitě v Německu a ve Velké Británii). Obdobně tomu v USA byl zveřejněn plán (aktuálně za Bidenovy administrativy) pro monitoring a snižování dopadů PFAS.

John Casey, předseda komise EU2, informoval o tom, že je nutné aktualizovat datový souhrn Water in Figures. Oliver Loebel informoval o zrušení pracovní skupiny Value of Water Services. Na druhou stranu výstupy pracovní skupiny k výzkumu přispěly významně po diskuzi s DG RDT k formulaci priorit nového plánovacího období 2024–27 pro Výzkumný rámec Horizon a EurEau se stalo i spoluřešitelem projektu Cirseau, který získal financování. Výstupem práce pracovní skupiny pro znovuvyžívání vody byl seznam technických parametrů, který je nyní přílohou metodiky rizikové analýzy, která doprovází nařízení o znovuvyžívání vody. Pracovní skupina pro znečišťující látky poskytla Evropské komisi cenné informace k vlivům bisfenolu na vodní prostředí. Pracovní skupina pro PFAS poskytla výstupy Evropské agentuře pro chemické látky v rámci přípravy vydání univerzálního zákazu výroby a užívání PFAS. Zároveň Oliver Loebel poskytl výstupy z jednání EurEau s DG ENVI, které se soustředilo na možné metody zachytu či odstranění PFAS z vodního prostředí a kalů i nutnosti použití schématu EPR pro spolufinancování opatření, které nemůže nést vodohospodářský sektor.

Pozornost byla věnována i evropské benchmarkingové platformě EBC, která byla založena 2005 vybranými holandskými a severskými vodárenskými společnostmi a v současnosti pokrývá cca 40–50 společností. Přítomní nedošli k jednotnému záměru o přímém zapojení EurEau do aktivity a případná účast je tak čistě individuálním rozhodnutím.

Závěrem generální sekretář i předseda představenstva poděkovali srbskému zástupci v EurEau Daliborovi Jokničovi a potvrdili termín dalšího zasedání představenstva 17–18/10/2025 ve Stockholmu.

Ing. Ondřej Beneš, Ph.D., MBA, LL.M., člen představenstva EurEau a SOVAK ČR

Zástupce SOVAK ČR v EurEau